

M Ű E G Y E T E M 1 7 8 2

Membrándesztilláció

BIOTERMÉK IZOLÁLÁS IRODALMAZÁSI FELADAT

Készítette:

2018.11.12.

Altziebler Dániel

Balogh Ervin

Jakab Roberta

Samu Róbert

Tartalomjegyzék

A membránesztilláció (MD) alapjai	2
Membrán szintézis membránesztillációhoz	5
Desztilláció napenergiával működő membrán desztillációs rendszerekkel	8
Festékoldatok tisztítása vákuum membrán desztillációval	10
Ivóvíz előállítása sós vízből légréses membrán desztillációval polivinilidén-fluorid nanoszál membrán használatával	13
Források.....	15

A membránesztilláció (MD) alapjai [1] [2]

A legtöbb membránt használó anyagelválasztó művelet hajtóereje a két határfelület közti nyomáskülönbség (pl. reverzozmózis), a koncentrációkülönbség (dialízis), vagy egy elektromos mező. A membránok szelektivitása a pórusméret és visszatartott alkotórész kapcsolatán, a diffúziós koefficiensen vagy az elektromos polaritáson alapulhat. A membránesztillációhoz használt membránok meggátolják a folyékony víz áthaladását, mialatt átteresztőek a szabad vízmolekulákra, és így a vízgőzre. Ezek a membránok hidrofób szintetikus anyagok (pl. PTFE vagy PP) és 0,1-0,5 µm szabványos pórusátmérővel rendelkeznek.

Annak ellenére, hogy a pórusok jelentősen nagyobbak a molekuláknál, a folyadék fázis nem lép be a pórusokba a víz nagy felületi feszültsége miatt. A pórusokban nem nedvesítő meniszkusz alakul ki. Ezt a jelenséget kapilláris hatásnak nevezzük.

A hajtóerő, ami miatt a gőz átjut a membránon azért, hogy a permeát oldalon vízként gyűjthessük össze, az a parciális vízgőz nyomáskülönbségnek köszönhető a két határfelület között. Ez a nyomáskülönbség a két határfelület közti hőmérsékletkülönbség eredménye.

Membránesztillációs technikák

Közvetlen kapcsolatú membránesztilláció

Ezen módszer esetében a membrán mindkét oldala folyékony, forró vízzel van feltöltve a gőzoldalon, és lehűlt szűrlettel a permeát oldalon. A gőz kondenzációja a membránon áthaladás közben történik, közvetlenül a folyadékfázisban a membrán határfelületen. Hátránya a nagy mennyiségű hőveszteség, mivel az egyetlen réteg membrán szigetelő tulajdonsága meglehetősen alacsony.

Légrésees membránesztilláció

A párologtató egysége hasonlít a közvetlen kapcsolatú technikához, ahol a permeátum a membrán és a hűtött fal közt fekszik. A légrésees technológiánál a membránon átjutott gőznek át kell haladnia egy légrése is, mielőtt a hűtött falon lekondenzálna. Ennek előnye, hogy nagyfokú termikus szigetelést ad, így minimalizálja a hőveszteséget. Azonban a légrése a berendezés hátránya is, mivel egy újabb akadály az anyagtranszport előtt.

Levegő sztrippeléses membránesztilláció

Ezek a típusú berendezések egy olyan csatorna konfigurációt használnak, melyben egy üres rés található. A gőz lecsapása a membránesztillációs modulon kívül történik, egy külső kondenzátorban. A technika előnye a közvetlen kapcsolatú membránesztillációval szemben, hogy a tömegáram előtti akadály jelentősen csökken a kényszeráramlás során. Hátránya, hogy a gáz fázis miatt nagyobb a teljes tömegáram, ami miatt a kondenzátor kapacitásának növelésére van szükség.

Vákuum membránesztilláció

Tartalmaz egy légréses csatorna elemet. Ha a gőz átjutott a membránon, egyszerűen „kiszívódik” a szűrletcsatornából és a berendezésen kívül kondenzál csakúgy, mint a levegő sztrippeléses berendezés esetén. Főként illékony anyagok vizes oldattól való elválasztása esetén vagy tiszta víz tengervízből történő előállításakor használják. A módszer előnye, hogy a membrán pórusait eltömítő feloldatlan inert gázok a vákuumnak köszönhetően eltávoznak, emiatt sokkal nagyobb hatékony membránfelület marad. Emellett a forráspont csökkenésének és a kisebb hőmérsékletkülönbségnek köszönhetően észrevehetően megnő a termék mennyisége. A módszer hátrányai közé tartozik, hogy összetett műszaki berendezést igényel.

Felhasználások

Tengervíz sótalanítása

Víz tisztítás

Ammónia eltávolítás/koncentráció

Erőforrások koncentráció

Az elmúlt években a membrán elválasztó műveletek meglehetősen fontossá váltak mind tudományos, mind ipari szinten. Ez a széleskörű felhasználásuknak, hatékony elválasztásuknak és az újszerű és fejlett szintetikus membránok folyamatos fejlődésének köszönhető.

A membránműveleteket általában az irreverzibilis folyamatok termodinamikája felől kell megközelítenünk, ami tudvalevően nem nyújt leírást a molekuláris szinten történő

jelenségekre. Például, ha a membrán mindkét oldala közt hőmérsékletkülönbséget alkalmazunk, a hőáram a magastól az alacsony felé áramlik.

Ahogy már korábban is láthattuk, a membránesztilláció egy hő által irányított gőztranszport egy nem nedvesített hidrofób membránpóruson keresztül, ahol a hajtóerő a gőz nyomáskülönbsége a membrán két oldalán. A membránesztilláció által kezelt folyadékbetáplálás folyamatos közvetlen kapcsolatban kell, hogy legyen a membrán egyik oldalával, anélkül, hogy bejutna a száraz pórusokba. Emiatt a membránon keresztül alkalmazott hidrosztatikai nyomásnak alacsonyabbnak kell lennie, mint a folyadék belépési nyomása. Ez a belépési nyomás az áttörési nyomásnak (breakthrough pressure) nevezett minimum transzmembrán nyomás, ami ahhoz szükséges, hogy a desztillált víz vagy a betápláló oldat beléphessen a pórusba, legyőzve a membrán anyagának hidrofób erejét. Ez az érték minden membrán jellegzetessége, és olyan nagynak kell lennie, amennyire csak lehetséges. Ha nem megfelelően nagy, bekövetkezhet pórus nedvesedés, ami a termelt vízminőség romlásához vezet.

Membrán szintézis membránesztillációhoz [3]

A hagyományos membrán szintézis technikák esetén eredendően hidrofób polimereket szoktak használni mikroporozus membránok előállításához.

Értékelési szempontok

A membránesztilláció végső célja a nem illékony komponens megtartása és tisztított folyadék előállítása, vagy illékony komponensek elválasztása egy kevésbé illékonytól, főként olcsó, felesleges hő használatával. Kísérleti szempontból az értékelés a termelési kapacitáson, energiafelhasználáson, permeát minőségen és víztermelés áránalapszik.

Optimális membrántulajdonságok

A kereskedelemben elérhető membránesztillációhoz alkalmazható membránok eredetileg membránszűréshez vagy más használatra készültek. A hidrofób természetnek és a mikroporozus szerkezetnek köszönhetően MD-hez is alkalmazhatóak. A leggyakrabban használt membránok anyaga nyújtott PTFE és PE, vagy inverz fázisú PVDF és PP. Kerámia membránokat csak szórványosan használnak MD-hoz, mivel jó hővezetőképességük miatt nagy hőveszteség társul hozzájuk, emellett a kerámiák gyakran drágák is.

A membránnak tartalmaznia kell legalább egy hidrofób réteget, amit nem nedvesít meg a betáp folyadék. Ha a membrán teremti meg a kapcsolatot a két fázis között, a nem illékony oldószerek visszatartása teljes (100%). A membrán nedvesedés hajlamának értékelése a folyadék belépő nyomásán alapszik. Az ingadozó nyomáson és hőmérsékleten történő megfelelő működéshez az áttörési nyomás értékének minimum 2,5 bar nyomás megválasztása javasolt.

Membrán típusok

Membránesztillációhoz különböző struktúrák javasoltak. Ezen szerkezetek közös tulajdonsága, hogy mindegyik tartalmaz egy hidrofób réteget. A legtöbb membrán izotróp, ami azt jelenti, hogy az egész keresztmetszeten át egyforma a szerkezete. Egy vékonyabb aktív hidrofób rétegvastagság alternatívája az integráns aszimmetrikus

membrán vagy kompozit membrán. Ezek a membránoknak egy aktív MD felső réteggel rendelkeznek. Mindkét típus esetén találatunk egy támasztó alsó réteget, ami további mechanikai stabilitást nyújt a membránnak. Az integráns aszimmetrikus membrán egyetlen anyagból készül, míg a kompozit membrán aktív MD rétege egy másik anyagból készül, mint a membrán többi része.

Hagyományos membrán előállító eljárások

Nyújtás

Ez az oldószermentes eljárás félkristályos polimeranyagok esetén alkalmazható, mint például PTFE és PP. A polimert olvadáspontja fölé hevítik és a kívánt alakra extrudálják. A nyújtás merőleges az extrudálás irányára. Ezek a membránok manapság könnyen elérhetőek a kereskedelemben és általában ezt használják membránesztilláció során. A PTFE kiváló hidrofobicitással rendelkezik, emellett pedig egy nagy hatékonyságú vékony hordozós membrán. A kereskedelemben elérhető membránmodulok közül a Memsys, SolarSpring, Memstill és Scarab nevű gyárak mind PTFE membránokat használnak. Azonban a magas hidrofobicitás ellenére a PTFE nehezen alkalmazható membránok lezárására, mivel az anyag viszonylag drága, emellett pedig a vastag membránok előállítása is nagy kihívás. Ezeket a vastag membránokat több réteg nyújtott PTFE réteg laminálásával készítik, de a membránesztilláció során a vízmolekulák a rétegek között kondenzálnak le, ami nagy mértékben befolyásolja a teljesítményt.

Inverz fázisú előállítás

Az izotróp inverz fázisú PP és PVDF membránok elérhetőek a kereskedelemben és alkalmasak membránesztillációhoz. A fázis inverziós művelet egy átmeneten alapul, két fázis között, melyet a polimer oldhatóságának változása indukál. Egy homogén keverékből kiindulva az összetételben történő változás vagy a körülmények szeparációt indukálnak, kialakul egy polimerben szegény és egy polimerben gazdag fázis. További elválasztás esetén a polimer oldhatósága csökken és kialakul egy szilárd fázis jellemző alakkal. Csak a feloldható polimerek alkalmasak a fázis inverziós műveletre, ez erősen korlátozza az anyagválasztást.

Membránesztillációhoz előállított membránok

Az utóbbi időben számos új előállítási technológiát fedeztek fel, hogy javítsák a membrán teljesítményét a MD során.

Elektrospinning technológia

Az elektrospinning technológiának köszönhetően a nanoanyagok egyedi osztályát állíthatjuk elő. Ez a nanoszálak nevezett technológia számos érdekes tulajdonsággal bír. Ezek a membránok 80 % feletti porozitással bírnak, összekapcsolódó, nyílt pórusos szerkezettel és magas felületi érdességgel rendelkeznek. A gőz permeabilitása bizonyos esetekben meghaladja a $200 \text{ kg}/(\text{h} \cdot \text{m}^2 \cdot \text{bar})$ mennyiséget, míg más membránok csak $180 \text{ kg}/(\text{h} \cdot \text{m}^2 \cdot \text{bar})$ értékre képesek.

Karbon nanocsöves technológia

Ezen technológia kutatása napjainkban nagy népszerűségnek örvend, mivel számos sótalánítási folyamatban, többek között a membránesztilláció és a kapacitív deionizáció során használják. A karbon nanocsöveknek kiváló a tartóssága és különböző tanulmányok igazolják, hogy a jellemző üreges szerkezet javítja a gőzmolekulák transzportját. A karbon nanocsövek erősen hidrofóbok, emiatt csökkenti a nedvesedési hajlamot. Ezekről a csövekről ismert, hogy gyors szorpció és deszorpció kapacitással rendelkeznek, ezért aktiválja a diffúziót a membránon keresztül. A nanocső fala mentén bekövetkezhet felületi diffúzió is.

Összefoglalva, a nyújtott membránok jó membránesztillációs hatékonysággal rendelkeznek, de hátránya az összenyomhatóság. A PTFE rétegeket nehéz megfelelően összeragasztani, míg a PE alacsonyabb hidrofobicitást mutat. Emiatt vált igazán fontossá a fázis inverziós technika, amely membrán módosító műveleteket használ. Az elektrospinning nagyon magas porozitást eredményez, azonban ellenőrzést igényel a pórusméret esetében. Általánosságban elmondható, hogy a nagy mennyiségben, hibák nélkül és olcsón előállított membránok kulcsfontosságúak a művelethez.

Desztilláció napenergiával működő membrán desztillációs rendszerekkel [4]

Miért fontos ez a kutatási terület?

Az érdeklődés a napenergiával hajtott membrán desztillációs rendszerek (röviden SPMD) iránt világszerte nő, köszönhetően a membrándesztilláció (MD) kedvező sajátosságainak. A kisméretű SPMD egységek alkalmasak arra, hogy az emberi szükségletekhez megfelelő minőségű vizet állítsanak elő olyan elmaradottabb régiókban, ahol a víz és elektromos hálózat ehhez fejletlen.

A napenergia és az MD egyesítése technikailag megvalósítható, azonban az így előállított víz költsége egyelőre magasabb, mint a hagyományos technológiáké. Ha azonban sikerülne olcsón, megbízható, hosszan tartó MD modulokat előállítani a technológia a legkedvezőbb desztillációs technikák egyike lenne.

Az MB és a napenergiacellák ötvözése

A napenergiacellák segítségével hő- (ez a nap – hő) és elektromos energiát (nap - fotoelektromos) állítanak elő, ezzel üzemeltetve a membrándesztillációt.

Nap – fotoelektromos technika

Alapja a fotoelektromos cella (PV), mely a napenergiát elektromos energiává konvertálja. Jelenleg a legelterjedtebb a harmadik generációs PV, szilikonkristály alapú, viszonylag magas konverziófokkal.

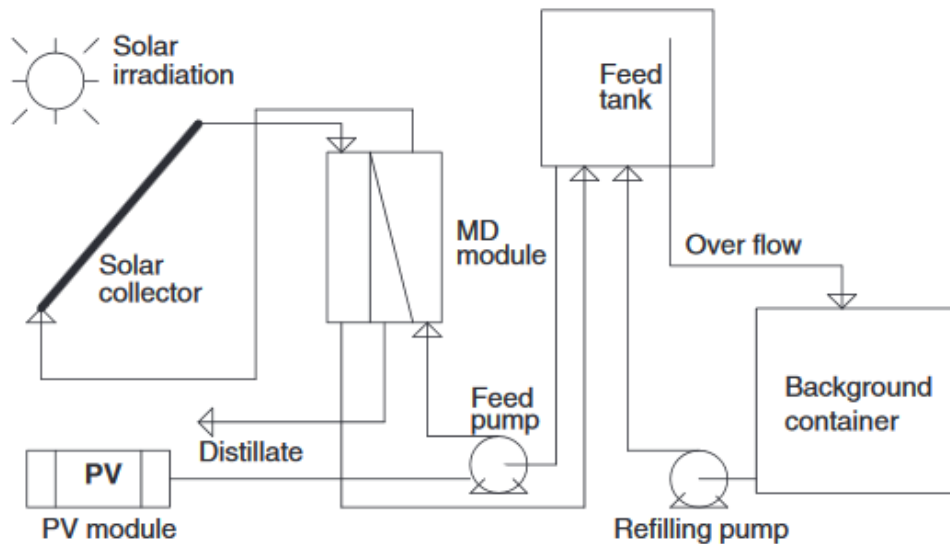
A PV cellákhoz szükséges egyéb kiegészítő elemek, illetve maga a cella előállítási költsége igen magas, helyettesíthető dízel generátorral.

A megtermelt elektromos árammal működtetik a nyomáskülönbséget létrehozó pumpákat.

Nap – hőtechnika

Működési alapja, hogy egy közvetítő (tükrök, amik egy pontban fókuszálják a napsugárzást, hőgyűjtő tartályok, stb.) segítségével hordozó folyadék köti meg a

napenergiát hő formájában. Az ilyen napenergia gyűjtőket aszerint csoportosítják, hogy mennyire melegítik föl a hőhordozó folyadékot.

1. ábra: kompakt rendszer sematikus rajza

Az MB-t azért szerencsés napenergiacellákhoz kapcsolni, mivel jól tolerálja a rendszer által termelt energiamennyiség ingadozását, ezen kívül nem szükséges hozzá akkor hőmérsékletgradienst létrehozni, mint a hagyományos desztillációhoz.

Összefoglalás

Több működő kísérletben bizonyították már, hogy a rendszer megvalósítható és működik, azonban az ezzel járó költségek igen nagyok. Egy ilyen rendszer létrehozásánál a legtöbb pénz a beruházásra fordítódik, azonban az üzemeltetés és karbantartás is nagyon drága, annak ellenére, hogy az energia ingyen van. Az MD modulok előállításának jövőbeli fejlesztése szükséges a technológia széleskörű elterjedéséhez.

Festékoldatok tisztítása vákuum membrán desztillációval [5]

Előszó

A textiliparból származó szennyvíz tisztítása rendkívül fontos a környezetszennyezés elkerülése és a tiszta víz előállításának érdekében. Általában a festékoldatok tisztítására koagulációt/flokkulációt, adszorpciót és ózonos oxidációt szoktak használni. A membránműveletek közül az ultraszűrés alacsony visszatartást mutat, míg a nanoszűrésnek és a fordított ozmózisnak pedig korlátozott a felhasználása a magas ozmózisnyomás miatt, ami megemelkedik magas koncentráció esetén. Mégis az irodalomban található kutatások azt mutatták, hogy a hagyományos módszerekkel összekapcsolva alkalmazzák a membránműveleteket. Ezek mellett a membrán desztilláció is egy lehetséges technika a festékoldatok tisztítására.

A vákuum membrán desztilláció általános tudnivalói

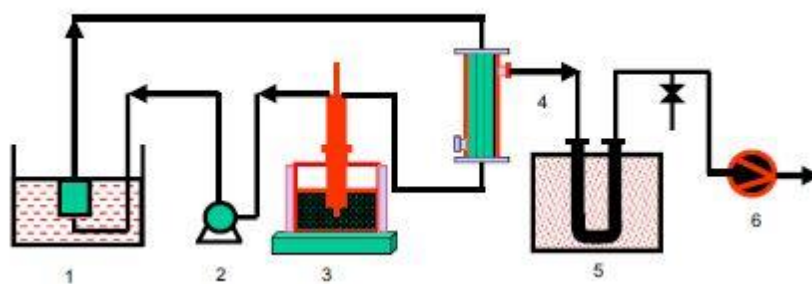
A vákuum membrán desztilláció egy membránművelet, amelyben a mikropórusú hidrofób membránokat vízgőz és illékony vegyületek vizes oldatokból való elválasztására használják. A hidrofób membrán pórusain keresztül nem tud átjutni a folyadék, ami így a membrán egyik oldalán fog maradni. Amikor a membrán másik oldalán vákuumot alkalmazunk, parciális nyomáskülönbség alakul ki a membrán két oldalán és mind a vízgőz és illékony anyagok elkezdnek átvándorolni a membrán pórusain keresztül. Bár a membrán desztillációnál a fő transzport a membrán mikropórusain keresztül történik, néhány esetben viszont nem szabad figyelmen kívül hagyni a membrán mátrixon keresztüli transzportot sem. Ugyanis az oldatban lévő azon komponensek, amelyeknek nagy az affinitása a membrán anyagához, azok átjuthatnak a membrán szilárd részén az oldódás – diffúzió mechanizmus által.

A vákuum membrán desztilláció erősen függ a hőmérséklettől, a gőznyomással való exponenciális kapcsolata miatt, és ezt nem limitálja a betáplált oldat ozmózisnyomása sem. Tehát a hőmérséklet polarizációt figyelmesen kontrollálni kell és minimalizálni, hogy a rendszer megfelelően működjön. A hőmérséklet polarizáció a fázis nagy része és a membrán felszíne közötti hőmérséklet profil kialakításából áll. Minél magasabb a hőmérséklet polarizáció, annál alacsonyabb a hőmérséklet a membrán felszínén és a rendelkezésre álló hajtóerő is. Számunkra meglehetősen előnyös, hogy a vákuum

membrán desztilláció hatékonysága nem függ a betáplált anyag ozmózis nyomásától, mert így nem állnak fent a más membrán műveleteknél tapasztalt limitáló tényezők, úgy, mint a fordított ozmózisnál, ami nem képes kezelni a túl magas nyomású áramlatot. Továbbá, a vákuum membrán desztilláció teljesítménye némileg kapcsolódik a jelen lévő anyag molekuláris tömegéhez, ellentétesen, mint ahogy a mikro- és ultraszűrésnél történik. Az áramlatok ennél a műveletnél a vízből és a festékből állnak. Mivel a festékanyagok nem illékony komponensek, így csak a vízgőz tud áthaladni a membránon, míg a festékek a kiindulási oldalon maradnak. A festékfűrdők általában 80-90°C hőmérsékletűek, habár nincs szükség hőenergiára fűtéshez vákuum membrán desztilláció előtt.

Kísérlet

Az apparátus, amit ehhez a feladathoz használtak, látható az 2. ábrán. A kísérletek közben, a festéket tartalmazó betáplált oldatot bepumpálták a kapilláris membrán modul szálalás lumenjén keresztül és vákuumot alkalmaztunk a külső oldalán olaj vákuum pumpa segítségével. A betáplált oldat térfogata 1 l volt. A betápláló hőmérsékletet egy termosztát segítségével állandóra állították. A hideg csapdát folyékony nitrogénbe merítették egy tárolóedényben, ami a modul és a vákuum pumpa között helyezkedett el.

2. ábra: Kísérleti apparátus vákuum membrán desztillációhoz: 1. termosztát tekercsekkel, 2. betápláló pumpa, 3. betáplálendő anyag gyűjtőmedence (hőmérővel és fecskendővel) egyensúlyban, 4. membrán modul, 5. hideg csapda folyékony nitrogénnel, 6. vákuum pumpa

A kísérlethez polipropilén hajszálcsöves membránt használtak.

A festékoldatok elkészítéséhez festékport oldottak desztillált vízben. A betápláló és az átdiffundált festék koncentrációját spektrofotométerrel határozták meg.

Eredmények

Minden modult először desztillált víz betáplálásával jellemezték. Minden modulnál hasonló vízáram értékek és viselkedés volt észlelhető. Mint várhatóan a vízáramok arányosan nőttek a betáplálási sebességgel és a hőmérséklettel.

Nem a legkisebb moláris tömegű festéknek volt a legnagyobb áthatolási árama, míg a nagyobb molekuláris tömegű festékeknek volt a relatíve nagy áthatolási árama. Ezek az eredmények azt tükrözik, amit eddig is tudtunk a vákuum membrán desztillációról, ami némileg függ a tisztítandó oldatban lévő anyagok moláris tömegétől. Még azt is jelzi a kísérlet, hogy az áthaladási áram erősen függ a festékek kémiai mennyiségétől és ezeknek a membránnal való interakciójától. Minden festékoldat esetén tiszta vizet nyertünk ki az áthaladási oldalon.

Ivóvíz előállítása sós vízből légréses membrán desztillációval polivinilidén-fluorid nanoszál membrán használatával [6]

Bevezetés

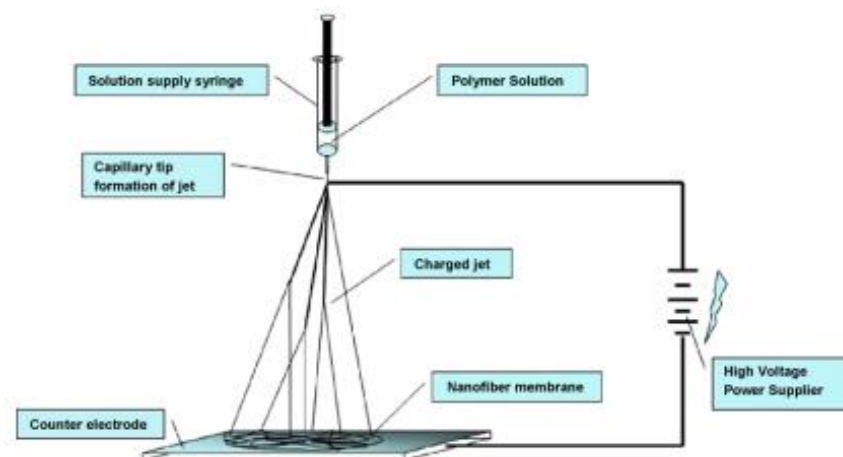
A legtöbb MD (membrán desztilláció) kutatást kereskedelmileg elérhető hidrofób mikroszűrő-membránokkal végezték. Ez a cikk egy alternatív membrán, a polivinilidén-fluorid (PVDF)-ből elektrospinningel készült nanoszál membrán versenyképességét vizsgálta.

A PVDF membrán akár 22%-os sós vizet is 98,7-99,9% -os só visszatartással tudta kezelni. A keletkezett fluxus elérte, vagy meghaladta a kereskedelmi forgalomban kapható PVDF membránokét, és a membrán kezdeti teljesítményét 25 nap használat után is fenntartotta.

Legfeljebb 6%-os töménységű sóoldatból is iható víz állítható elő légréses desztillációval, itt fontos megemlíteni, hogy a tengervíz sótartalma átlagosan 3,5% körül van.

A membrán elkészítése

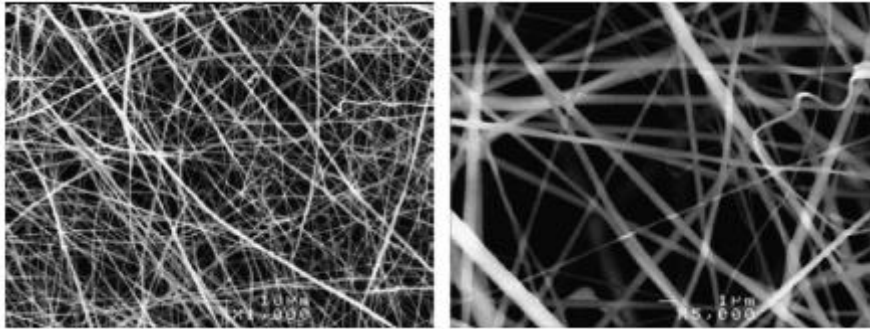
Az elektromosan szőtt PVDF membránok egy tipikus elektrospinning készülékkel készültek (3. ábra). A polimerhez dimetilformamidban oldott 18 m/m%-os polivinilidén-fluorid oldatot használtak 2 ml/h sebességgel. Az oldatból 6 ml fogyott mire a szál elérte a 0,15 mm vastagságot. Magas feszültséget (18 kV) kapcsoltak a szövőtű hegye és a gyűjtő fémtányér közé (18 cm). A membránt egy napig hagyták száradni, majd vékony karbon filmmel vonták be.

3. ábra: Az elektrospinning készülék sematikus rajza

Eredmények

A 4. ábrán a membrán szerkezetének elektronmikroszkópos képe látható. A szálak átmérője 500 nm körül volt, más kutatóknak pedig 80-700 nm-es átmérőket sikerült elérniük, a szövésnél alkalmazott körülményektől függően. A szálak kötésszöge 130° volt. Egyes elméleti tanulmányok szerint lehetséges volna létrehozni egy vízlepergető réteget olyan anyagból, aminek a kötésszöge 90° -nál kisebb.

4. ábra: Membránszerkezet elektronmikroszkópos képe

A fluxus a hőmérséklet növelésével exponenciálisan nő, a sókoncentráció növelésével azonban kicsit csökken. Ezek a változások a víz egyensúlyi gőztenziójának változásával magyarázhatók. A legnagyobb hőmérsékletkülönbségnél (60°C) elért legnagyobb fluxus $11\text{--}12\text{ kg}/(\text{m}^2\text{ h})$ volt. A mérési eredményekből látszik, hogy a membrán só visszatartása függ a betáplált oldat sókoncentrációjától is. A NaCl elválasztás a különféle töménységű oldatoknál különböző hőmérsékleteken $98.7\text{--}99.9\%$ között voltak. A permeátban a NaCl koncentráció 110 és 280 ppm között voltak, ami az iható víz NaCl koncentráció határértéke alatt van. (Feng et al. 2008)

Források

Videó: The memsys process

<https://www.youtube.com/watch?v=UdJjtsDkYkc>

[1] https://en.wikipedia.org/wiki/Membrane_distillation

[2] M.Essalhi, M.Khayet: 10 - Fundamentals of membrane distillation

Pervaporation, Vapour Permeation and Membrane Distillation, Principles and Applications, Woodhead Publishing Series in Energy, 2015, Pages 277-316

<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/B9781782422464000106>

[3] L.Eykensab, K.De Sittera, C.Dotremonta, L.Pinoyc, B.Van der Bruggen: Membrane synthesis for membrane distillation: A review

Separation and Purification Technology, Volume 182, 12 July 2017, Pages 36-51

<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1383586617302782>

[4] Mohammed Rasool Qtaishat, Fawzi Banat: Desalination by solar powered membrane distillation systems

Desalination, Volume 308, 2 January 2013, Pages 186-197

<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0011916412000690>

[5] A.Criscuoli J.Zhong, A. Figoli, M.C.Carnevale, R. Huang, E. Drioliac: Treatment of dye solutions by vacuum membrane distillation

Water Research: Volume 42, Issue 20, December 2008, Pages 5031-5037

<https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0043135408004119>

[6] Feng, C., K. C. Khulbe, T. Matsuura, R. Gopal, S. Kaur, S. Ramakrishna, and M. Khayet: Production of Drinking Water from Saline Water by Air-Gap Membrane Distillation Using Polyvinylidene Fluoride Nanofiber Membrane.

Journal of Membrane Science 311 (1-2): 1–6., 2008

<https://www.infona.pl/resource/bwmeta1.element.elsevier-a03d9d56-2d8f-30f2-8e81-899871e4182c>